

Ligácia pažerákových varixov

(endoskopické nasadenie gumičiek na rozšírené žily v pažeráku)

Sklerotizácia pažerákových varixov

(endoskopické podanie injekcie do rozšírených žíl v pažeráku)

Základná informácia k vysvetľujúcemu rozhovoru a k informovanému súhlasu

U pacientov s ochorením pečene (najmä cirhóza, stvrdnutie pečene) často dochádza k tomu, že žily prítomné v sliznici pažeráka sa chorobne rozšíria. Chorobne rozšírené žily voláme pažerákové varixy. Majú sklon k praskaniu, čím dochádza k závažnému, často nepredvídateľnému krvácaniu do tráviaceho traktu, často i s rizikom ohrozenia života z vykrvácania. Ligácia a sklerotizácia pažerákových varixov spôsobí ich zmenšenie a neraz až ich úplný ústup, a tak výrazne klesá riziko krvácania, zlepšuje sa prognóza a predlžuje sa Váš život. Pred samotným gastroscopickým vyšetrením a výkonom sa s Vami lekár pohovára o potrebe plánovaného výkonu. Je potrebné, aby ste sa dozvedeli o prínose, ako aj o možných rizikách a následkoch, ktoré z toho vyplývajú, aby ste sa mohli správne rozhodnúť. Tento informačný list má pomôcť pripraviť sa na vysvetľujúci rozhovor, ktorý s Vami vykoná lekár pred samotným vyšetrením a výkonom.

Ako sa robí výkon?

Pred gastroscopickým vyšetrením sa hltan umŕtvi nastriekaním lokálneho znečlivujúceho prípravku a dostanete injekciu na upokojenie. V zuboch si držíte umelohmotný náustok, aby nedošlo k pohyzeniu vyšetrovacieho prístroja. Na vyšetrenie pažerákových žíl zasúva lekár cez ústnu dutinu ohybný optický prístroj (endoskop = gastrokop), ktorým najprv orientačne prehliadne žalúdok a dvanástnik, následne podrobne vyšetrí a stanoví stupeň rozšírenia pažerákových žíl. Je potrebné počas vyšetrenia rozfukovať tráviacu trubicu vzduchom, aby sa vyšetrenie a výkon správne podarili. Po prezretí pažerákových žíl lekár zhodnotí ich veľkosť, počet a umiestnenie. Podľa toho, ako aj podľa parametrov zrážania Vašej krvi sa lekár následne rozhodne, či je vhodnejšie ošetriť pažerákové žily metódou sklerotizácie alebo ligácie. Pri sklerotizácii lekár zavedie cez pracovný kanál gastrokopu špeciálnu tenkú ihlu, ktorou vstrekne do rozšírených žíl pažeráka chemickú látku a tá následne spôsobí zrazenie krvi a zánik rozšírenej žily formou jazvovatenia. Pri ligácii lekár nasaje rozšírené žily do dutej rúrky, pripevnennej na konci gastrokopu, následne na ne zhodí elastické gumičky, čím tieto cievy zaškrtnú, ony následne odumrú, odpadnú a miesto sa zhojí jazvou. Výsledný efekt oboch týchto liečebných endoskopických metód je veľmi podobný a vedie k zmenšeniu alebo až k ústupu rozšírených žíl pažeráka. Výkony trvajú zhruba štvrt hodinu. Keďže ide o výkony na krehkých pažerákových žilách, je potrebná Vaša spolupráca podľa pokynov personálu.

Ako sa pripraviť na výkon?

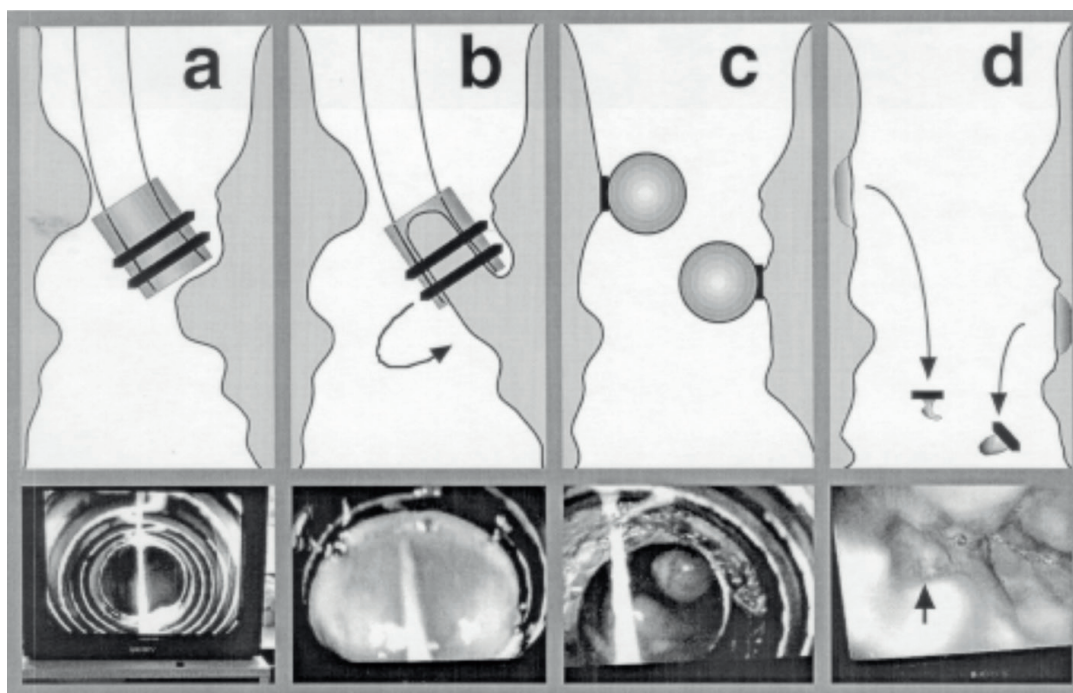
Musíte prísť nalačno, aby bolo možné hornú časť tráviacej sústavy podrobne prezrieť a ošetriť, a preto nesmiete v deň vyšetrenia ani jesť, ani piť. Ak užívate lieky, ktoré nemožno prerušiť, užite ich skoro ráno iba s trochou vody (lieky na vysoký tlak, na srdce...). NEUŽIŤ lieky na ZRÁŽANIE KRVI – musia byť vysadené aj určitý čas pred výkonom, poraďte sa so svojím lekárom, ktorý Vám ich odporučil.

S akými ťažkosťami treba počítať?

Endoskopické vyšetrenie hornej tráviacej sústavy je dnes už prakticky bezrizikovým rutinným vyšetrením. Bezprostredné riziko komplikácii pri sklerotizácii či ligácii pažerákových žíl tiež nie je vysoké, v dlhodobom meradle určite prevažuje prínos týchto výkonov pred rizikom. Avšak aj napriek najväčšej

pozornosti sa môžu v zriedkavých prípadoch vyskytnúť tieto komplikácie:

- Zriedkavo sa môže vyskytnúť mechanické poranenie sliznice tráviacej sústavy, hrtana a dýchacej trubice endoskopom, prípadne pomocnými nástrojmi, alebo takým nafúknutím vzduchom, že dôjde k porušeniu (perforácii) steny tráviacej trubice. To by si vyžiadalo operačné riešenie, ktoré má svoje vlastné riziká.
- Výnimočne môže dôjsť aj pri ligácii či sklerotizácii pažerákových žíl k roztrhnutiu (perforácii) steny pažeráka s potrebou operácie
- Výnimočne môže dôjsť pri ligácii či sklerotizácii pažerákových žíl k návratu krvi či tráviacich štiav do hltana a k ich vdychnutiu, aspirácii, čo môže spôsobiť zápal pľúc s potrebou ATB liečby.
- Pri samotnej ligácii môže dôjsť ku sklznutiu gumičky, zriedkavo k natrhnutiu žily s krvácaním, ktoré je nutné následne ošetriť zväčša endoskopicky, zriedkavo je potrebné do pažeráka zaviesť cez nos dvojbalónovú sondu za účelom zastavenia krvácania
- Pri samotnej sklerotizácii môže zriedkavo dôjsť ku krvácaniu zo žily z miesta vpichu ihly alebo k natrhnutiu žily s krvácaním, ktoré je nutné následne ošetriť zväčša endoskopicky, zriedkavo je potrebné do pažeráka zaviesť cez nos dvojbalónovú sondu za účelom zastavenia krvácania
- Veľmi zriedkavo môže dôjsť k ovplyvneniu dýchania až k jeho zastaveniu, najmä ak sa podá injekcia na upokojenie. Zvýšená ostražitosť lekára a sestry pri vyšetrení znižuje túto možnosť na minimum.
- Veľmi zriedkavo sa vyskytuje precitlivenosť (alergia) na injekčne podané lieky alebo na miestne znečlivenie sliznice hltana. Ak máte alergiu na anestetiká alebo ťažkú prieduškovú astmu či chronický zápal priedušiek, upozornite na to lekára a sestru.
- Vzácné dochádza k poruchám srdcovo cievneho systému, preniknutiu baktérií do krvného obehu alebo k zraneniu následkom polohovania pred, počas a po vyšetrení alebo aj k zraneniu chrupu (na kývajúce sa zuby upozornite lekára a sestru).
- Veľmi zriedkavý je zápal steny pažeráka po týchto výkonoch, vyžadoval by antibiotickú liečbu
- Napriek všetkým komplikáciám je riziko endoskopickéj liečby rozšírených žíl pažeráka menšie v porovnaní s rizikami prípadného akútneho krvácania z týchto žíl.

Na čo by ste si mali dať pozor po výkone?

- Za účelom odsledovania je potrebné byť pod dohľadom inej osoby aspoň 24 hodín
- Vzhľadom na charakter výkonu nesmiete v deň ligácie či sklerotizácie pažerákových žíl chodiť, je potrebný pokoj na lôžku
- V deň výkonu nesmiete prijímať potravu. Poobede v deň výkonu môžete piť chladené tekutiny, od ďalšieho dňa na dva týždne mixovaná strava a je potrebné užívať lieky na zníženie žalúdočnej kyseliny (Helicid, Nolpaza, Pantomyl, Emanera...).
- Ak po vyšetrení pociťujete bolesti alebo iné poruchy celkového stavu (závraty, nevoľnosť, vracanie krvi, čierna

stolica, zastavenie vetrov), informujte o tom hneď svojho obvodného lekára resp. volajte 112.

Máte otázky k vysvetľujúcemu rozhovoru?

Počas vysvetľujúceho rozhovoru sa máte pýtať na všetky otázky, ktoré Vás zaujímajú, napríklad:

- prečo je tento výkon nevyhnutný?
- existuje aj iná náhradná liečebná metóda?
- vyplývajú z tohto výkonu pre mňa osobitne nejaké riziká, o ktorých sa v informačnom liste nepísalo?

Informovaný súhlas pacienta na poskytovanie zdravotnej starostlivosti podľa § 6 ods. 4 Zák. č. 576/2004 Z. z.

Týmto vlastnoručným podpisom potvrdzujem, že som dnešného dňa bol/-a ošetrujúcim zdravotníckym pracovníkom riadne informovaný/-á o:

- účele, povahe, následkoch a rizikách poskytnutia zdravotnej starostlivosti
- možnostiach voľby navrhovaných postupov,
- rizikách odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti,
- práve informovaný súhlas kedykoľvek slobodne odvolať.

Poučenie bolo poskytnuté:

- a) zrozumiteľne, ohľaduplne, bez nátlaku, s možnosťou a dostatočným časom slobodne sa rozhodnúť pre informovaný súhlas,
- b) primerane rozumovej a vôľovej vyspelosti a zdravotnému stavu mojej osoby,
- c) porozumel som obsahu vysvetľujúceho tlačiva.

Dolupodpísaný/-á zároveň týmto potvrdzujem, že som neodmietol/-la poučenie.

Súhlasím s plánovaným zákrokom.

podpis lekára

dátum

podpis pacienta